
2003-9-RE

CAUSA 2003-9-RE

Número de registre 260-2003. Recurs d'empara

AUTE DEL 9 DE SETEMBRE DEL 2003

BOPA núm. 69, del 17 de setembre del 2003

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 27 de maig del 2003 per la representació processal de la família Riberaigua de Santa Coloma (Sra. Concepció García Higón i Sres. Regina, Sílvia i Àgueda Riba García) mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la providència del 9 de gener del 2003 i contra l'aute del 14 d'abril del 2003, dictats pel batlle i pel Tribunal Unipersonal, Secció Administrativa, respectivament, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció i del dret a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i atès que sol·licita al Tribunal Constitucional que dicti sentència "anul·lant l'aute de l'honorable Batlle número 2003-12 de data 14 d'abril del 2003 així com vulgui declarar la nul·litat de la Providència dictada per l'Honorable Batlle en data 9 de gener del 2003, per vulnerar la mateixa l'article 10 de la Constitució i comportant greu indefensió a aquesta part, retrotreure el procediment a l'estadi anterior al dictar-se la mateixa i en conseqüència retornar les actuacions en el moment del procediment en el qual corresponia al Sr. Batlle complimentar el sol·licitat per aquesta part en el seu escrit de data 7 de novembre del 2002";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 19 de juny del 2003;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Miguel Herrero de Miñón;

Antecedents

Primer

El 22 d'octubre del 2001, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, en el marc del procés instat per la família Riberaigua de Santa Coloma (Sra. Concepció García Higón i Sres.

Regina, Sílvia i Àgueda Riba García) contra la desestimació per silenci del recurs de reposició contra la resolució del Govern del 29 de setembre de 1999, que establí l'enderrocament de l'edifici en construcció contigu a l'església de Santa Coloma, propietat de la família Riberaygua, va dictar una sentència en la qual estimava que l'ordre d'enderroc esmentada era ajustada a dret, que l'enderrocament hauria d'anar a càrrec de les demandants, i que aquestes "tenen dret a ser indemnitzades pel cost actualitzat d'allò que s'hagués pogut construir amb el permís el seu dia atorgat sens perjudici de què se'ls pugui reconèixer l'aprofitament urbanístic en un altre indret que compleixi les ordinacions vigents i les limitacions de construir al voltant de les esglésies romàniques".

El 31 d'octubre del 2001, la representació processal del Govern va sol·licitar a la Secció Administrativa de la Batllia l'execució d'aquesta sentència, pel que feia referència a l'enderrocament de l'edifici i a la retirada de la runa.

Segon

Mitjançant providència del 8 de novembre del 2001, el batlle ponent va requerir al Govern que l'informés sobre els tràmits portats a terme per les parts per tal de donar compliment íntegre a la sentència.

El 10 de juny del 2002, la representació processal del Govern va presentar a la Batllia un escrit en què informava que no s'havia portat a terme l'execució voluntària de la sentència i, per consegüent, sol·licitava la seva execució forçosa.

Tercer

Mitjançant providència del 28 d'agost del 2002, el batlle ponent va decidir procedir a l'execució forçosa de l'ordre d'enderroc adoptada pel Govern el 29 de setembre de 1999. Seguidament, la representació processal de les recurrents va comunicar a la Batllia que s'executaria voluntàriament.

Quart

Mitjançant un escrit del 30 de setembre del 2002, el Govern va manifestar que donava "per fracassats tots els intents efectuats per intentar arribar a un acord amb l'altra part pel que respecta la indemnització".

I, mitjançant providència del 14 d'octubre del 2002, el batlle ponent va decidir procedir a l'execució forçosa de la sentència de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia pel que feia a la quantificació de la indemnització, obrint un termini a les parts perquè aquestes determinessin per escrit el tipus i la quantia de la indemnització.

Cinquè

El 7 de novembre del 2002, les representacions processals d'ambdues parts van presentar els seus escrits a la Batllia.

I, el 9 de gener del 2003, el batlle ponent va dictar una providència en la qual decidia "requerir el Govern per tal que (...) concreti els termes de l'opció que considera d'aplicació al cas, en reconeixement dels drets que corresponen a la Sra. Concepció García i a les germanes Riba" perquè segons l'escrit del Govern, la sentència del Tribunal preveia un tipus d'indemnització

alternatiu, la percepció d'una quantitat de diners o la compensació urbanística, "i l'opció de l'Executiu és el reconeixement del dret a l'aprofitament urbanístic al que les interessades tenen dret en el lloc adient del mateix indret, que respecti les ordinacions vigents i les limitacions d'edificar al voltant de les esglésies, si bé en aquest escrit no especifica com el Govern dóna concreció a l'opció que entén preferible, materialitzant el dret que l'esmentada resolució reconeix a favor de la Sra. Concepció García i a les germanes Riba".

Sisè

El 29 de gener del 2003, la representació processal de la família Riberaigua de Santa Coloma va interposar incident de nul·litat d'actuacions contra la providència del 9 de gener del 2003, notificada el 14 de gener del 2003, d'acord amb les disposicions de l'article 18 bis, apartat 3, de la Llei transitòria de procediments judicials, per vulneració del dret fonamental a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, per considerar que aquesta providència era incongruent amb les pretensions de les recurrents.

El 14 d'abril del 2003, la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles va dictar un aute que declarava que una providència "en realitat, no resol res, sinó que únicament insta a una de les parts a completar un dels seus escrits, en el sentit interessat. Per tant, no ens trobem davant d'una resolució, en els termes reconeguts a l'article 18 bis, punt 3 de la Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, ni té sentit parlar de fermesa". I desestimava l'incident de nul·litat d'actuacions "amb imposició de les costes a la part promotora de l'incident, no solament perquè resulta incomprensible, sinó igualment perquè dilata innecessàriament (inclòs en el seu detriment) el procés d'execució".

Setè

El 27 de maig del 2003, la representació processal de la Sra. Concepció García Higón i de les Sres. Regina, Sílvia i Àgueda Riba García va interposar recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional, contra la providència del 9 de gener del 2003 i contra l'aute del 14 d'abril del 2003, dictats pel batlle i pel Tribunal Unipersonal, Secció Administrativa, respectivament, per presumpta vulneració del dret a la jurisdicció i del dret a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En el seu escrit de recurs d'empara la representació processal de les recurrents manifesta que el batlle en la seva providència "no pot ometre de tutelar els drets processals d'aquesta part, car ni acorda, ni rebut les nostres pretensions: senzillament en fa cas omís". I afegeix que "aquesta actuació equival a deixar les mans lliures a l'Administració per a que unilateralment fixi, diríem, el "thema probandi" –en aquest cas el tipus i la quantificació de les indemnitzacions a càrrec de l'Administració, ans esmentades- amb clara vulneració del principi "d'igualtat d'armes" implícit en el dret a la defensa de l'article 10 de la Constitució andorrana i amb un clar sacrifici del nostre dret a l'acció entès en aquest sentit concret".

I per acabar, aquesta representació processal demana al Tribunal Constitucional que dicti sentència "anul·lant l'aute de l'honorable Batlle número 2003-12 de data 14 d'abril del 2003 així com vulgui declarar la nul·litat de la Providència dictada per l'Honorable Batlle en data 9 de gener del 2003, per vulnerar la mateixa l'article 10 de la Constitució i comportant greu indefensió a aquesta part, retrotreure el procediment a l'estadi anterior al dictar-se la mateixa i en conseqüència retornar les actuacions en el moment del procediment en el qual corresponia al Sr. Batlle complimentar el sol·licitat per aquesta part en el seu escrit de data 7 de novembre del 2002".

El 19 de juny del 2003, el Ministeri Fiscal va presentar el seu informe, en què considera que les recurrents no han esgotat la via jurisdiccional ordinària ja que l'incident de nul·litat d'actuacions va ser presentat contra una providència que és "un acte d'impuls processal i per tant de mera tramitació del procediment d'execució que, en res pot lesionar el dret a la jurisdicció de l'avui recurrent i en tot cas, les resolucions de fons que es puguin adoptar en aquesta fase d'execució, seran susceptibles de recurs per davant de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia on, en el seu cas, s'hauran d'al·legar les lesions dels drets fonamentals reconeguts en l'article 10 de la Constitució que es puguin haver produït". I, per consegüent, el Ministeri Fiscal demana la inadmissió a tràmit del recurs d'empara.

Fonament jurídic únic

El recurs d'empara, tal com s'institueix en la Constitució i en la Llei qualificada d'aquest Tribunal i tal com s'ha anat configurant per la seva jurisprudència en el decurs d'aquests darrers deu anys, és un instrument per a la garantia dels drets fonamentals reconeguda en la Constitució i no cap altra cosa. És més, encara: per a una garantia millor i més efectiva d'aquests drets, és important que el recurs d'empara no serveixi per a altres finalitats que puguin pertorbar l'eficàcia dels drets fonamentals mateixos. Aquest seria el cas si el recurs d'empara es convertís en un instrument processal susceptible de perllongar innecessàriament un plet o dilatar l'execució d'una decisió judicial en perjudici de la durada raonable d'un judici en la qual l'article 10.2 de la Constitució concreta, entre altres extrems, el dret a la jurisdicció, establert en l'article 10.1.

Això seria així si, mitjançant la via de l'empara, es procedís, com les recurrents pretenen, a una nul·litat de les actuacions i a una retroacció del procés al 7 de novembre del 2002, sense cap altra possibilitat que la de repetir les actuacions impulsades per la providència del 9 de gener del 2003, l'anul·lació de la qual se sol·licita.

Efectivament, en aquesta providència l'única cosa que va fer el batlle va ser requerir el Govern perquè concretés la seva pròpia posició. Això, de cap manera desconeix o vulnera els drets de l'altra part, les recurrents actuals, sinó que, ans al contrari, és fonamental per a la tutela dels drets d'aquesta part.

A aquest raonament, que segons el parer del Tribunal Constitucional és fonamental per tal d'aclarir, una vegada més, la naturalesa, és a dir, la finalitat del recurs d'empara i, en conseqüència, les condicions materials per a la seva utilització correcta, s'afegeixen dues altres consideracions tècniques. Una, ja apuntada per l'aute del 14 d'abril del 2003, objecte igualment de recurs, que consisteix en la invocació inoportuna de l'article 18 bis 3 de la Llei transitòria de procediments judicials, quan en tot cas caldria invocar els dos primers apartats de l'article esmentat. I l'altra, assenyalada pel Ministeri Fiscal, que es refereix al no esgotament de la via jurisdiccional ordinària.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2003-9-RE, interposat per la representació processal de la família Riberaygua de Santa Coloma (Sra. Concepció García Higón i Sres. Regina, Sílvia i Àgueda Riba García) contra la providència del 9 de gener del 2003 i contra l'aute del 14 d'abril del 2003, dictats pel batlle i pel Tribunal Unipersonal, Secció Administrativa, respectivament.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal de la família Riberaygua de Santa Coloma (Sra. Concepció García Higón i Sres. Regina, Sílvia i Àgueda Riba García), al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, pel Tribunal Constitucional, el 9 de setembre del 2003.

Miguel Herrero de Miñón

Philippe Ardant

President

Vicepresident

Miguel Ángel Aparicio Pérez Pere Vilanova Trias

Magistrat

Magistrat